

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ผู้วิจัย ได้นำเสนอผลการศึกษาในรูปของร้อยละ โดยใช้ในการหาค่าร้อยละของข้อมูลแต่ละด้านในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน (คน) N=76	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	10	13.2
หญิง	66	86.8
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	14	18.4
25-29 ปี	8	10.5
30-39 ปี	22	28.9
40 ปีขึ้นไป	32	42.1

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (คน) N=76	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	39	51.3
ปริญญาโท	36	47.4
ปริญญาเอก	1	1.3
ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 3 ปี	17	22.4
3-5 ปี	4	5.3
5-7 ปี	9	11.8
7 ปีขึ้นไป	46	60.5
สถานภาพสมรส		
โสด	52	68.4
สมรส	21	27.6
หย่า	2	2.6
อื่น ๆ	1	1.3

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างปรากฏผลการศึกษาดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

เพศ

นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 86.8 และเพศชาย ร้อยละ 13.2

อายุ

นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ร้อยละ 42.1 มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 28.9 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี ร้อยละ 18.4 อายุต่ำกว่า 25 ปี และร้อยละ 10.5 ที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด

นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ร้อยละ 51.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 47.4 จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีเพียง ร้อยละ 1.3 เท่านั้นที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

ประสบการณ์ทำงาน

นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ร้อยละ 60.5 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 22.4 มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 3 ปี ร้อยละ 11.8 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-7 ปี และร้อยละ 5.3 มีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 3-5 ปี

สถานภาพสมรส

นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ร้อยละ 68.4 มีสถานภาพโสด รองลงมา ร้อยละ 27.6 สมรส ร้อยละ 2.6 หย่ามีเพียง ร้อยละ 1.3 ที่ไม่ได้ระบุสถานภาพ

ส่วนที่ 2 การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

การนำเสนอผลการศึกษาในส่วนการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ประกอบด้วยปัจจัยภายนอก คือ ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงในอาชีพ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยภายใน คือ ค่านิยมในอาชีพ และความมีอิสระในการทำงาน โดยให้กลุ่มตัวอย่างพิจารณาตัดสินใจเลือกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นรายชื่อ ใช้ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ในการอธิบายและจัดลำดับการให้ความสำคัญของแต่ละข้อ

ตารางที่ 4.2
ปัจจัยภายนอกด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ
ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

ปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. เป็นอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน	11 (14.5)	27 (35.5)	38 (50.0)	1.64	.725	น้อย
2. เป็นอาชีพที่มีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้	7 (9.2)	31 (40.8)	38 (50.0)	1.59	.667	น้อย
3. เป็นอาชีพที่มีสวัสดิการและบริการด้านอื่น ๆ ให้นอกจากเงินเดือน	8 (10.5)	27 (35.5)	41 (53.9)	1.57	.680	น้อย
4. เป็นอาชีพที่มีรายได้เพียงพอต่อความต้องการ	4 (5.3)	32 (42.1)	40 (52.6)	1.53	.609	น้อย
5. เป็นอาชีพที่มีการเพิ่มขึ้นเงินเดือนทุกปี	6 (7.9)	27 (35.5)	43 (56.6)	1.51	.643	น้อย
6. เป็นอาชีพที่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น	7 (9.2)	23 (30.3)	46 (60.5)	1.49	.663	น้อย
7. เป็นอาชีพที่สามารถหารายได้พิเศษจากการเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้	1 (1.3)	23 (30.3)	52 (68.4)	1.33	.500	น้อย
ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจโดยรวม				1.52	0.474	น้อย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ปัจจัยภายนอก

1. ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ นักสังคมสงเคราะห์ส่วนใหญ่ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจทุก ๆ ประเด็นว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของตนเองน้อย โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.64 รองลงมา คือ เพราะเป็นอาชีพที่มีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.59 เพราะเป็นอาชีพที่มีสวัสดิการและบริการด้านอื่น ๆ ให้นอกจากเงินเดือน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.57 เพราะเป็นอาชีพที่มีรายได้เพียงพอต่อความต้องการ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.53 เพราะเป็นอาชีพที่มีการเพิ่มขึ้นเงินเดือนทุกปี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.51 เพราะเป็นอาชีพที่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.49 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่สามารถหารายได้พิเศษจากการเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.33

ตารางที่ 4.3

ปัจจัยภายนอกด้านความมั่นคงในอาชีพที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

ความมั่นคงในอาชีพ	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. เป็นอาชีพที่ตรงกับสาขาที่เรียนในระดับอุดมศึกษา ทำให้มั่นใจว่าสามารถปฏิบัติงานได้	38 (50.0)	24 (31.6)	14 (18.4)	2.32	.770	ปานกลาง
2. เป็นอาชีพที่เป็นงานประจำถาวร	27 (35.5)	33 (43.4)	16 (21.1)	2.14	.743	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ความมั่นคงในอาชีพ	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3. เป็นอาชีพที่จะไม่อยู่ในภาวะถูกเลิกจ้าง	14 (18.4)	40 (52.6)	22 (28.9)	1.89	.685	ปานกลาง
4. เป็นอาชีพที่มีสวัสดิการหลังเกษียณอายุ	16 (21.1)	34 (44.7)	26 (34.2)	1.87	.747	ปานกลาง
5. เป็นอาชีพที่สังคมให้ความสำคัญ	19 (25.0)	27 (35.5)	30 (39.5)	1.86	.805	ปานกลาง
6. เป็นอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้าโดยการได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น	12 (15.8)	38 (50.0)	26 (34.2)	1.82	.697	ปานกลาง
7. เป็นอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนอย่างสม่าเสมอ	9 (11.8)	38 (50.0)	29 (38.2)	1.74	.661	ปานกลาง
ความมั่นคงในอาชีพโดยรวม				1.95	0.474	ปานกลาง

2. ด้านความมั่นคงในอาชีพ นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพในทุก ๆ ประเด็นต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ในระดับปานกลาง โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่ตรงกับสาขาที่เรียนในระดับอุดมศึกษา ทำให้มั่นใจว่าสามารถปฏิบัติงานได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.32 รองลงมา คือ เพราะเป็นอาชีพที่เป็นงานประจำถาวร ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.14 เพราะเป็นอาชีพที่จะไม่อยู่ในภาวะถูกเลิกจ้าง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.89 เพราะเป็นอาชีพที่มีสวัสดิการหลังเกษียณอายุ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.87 เพราะเป็นอาชีพที่สังคมให้ความสำคัญ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.86 เพราะเป็นอาชีพที่มีโอกาสก้าวหน้าโดยการได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.82 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนอย่างสม่าเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.77

ตารางที่ 4.4
ปัจจัยภายนอกด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน
ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

สภาพแวดล้อมในการทำงาน	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. เป็นอาชีพที่มีการทำงานแบบสหวิชาชีพทำให้เกิดความสามัคคีและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	24 (31.6)	38 (50.0)	14 (18.4)	2.13	.709	ปานกลาง
2. เป็นอาชีพที่มีหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานที่ดี	12 (15.8)	40 (52.6)	24 (31.6)	1.84	.674	ปานกลาง
3. เป็นอาชีพที่ไม่ต้องเสี่ยงอันตรายในการทำงาน	11 (14.5)	34 (44.7)	31 (40.8)	1.74	.700	ปานกลาง
4. เป็นอาชีพที่สามารถออกแบบสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับงานได้	10 (13.2)	32 (42.1)	34 (44.7)	1.68	.707	ปานกลาง
5. เป็นอาชีพที่สถานที่ทำงานที่สามารถเดินทางมาทำงานได้อย่างสะดวก	9 (11.8)	31 (40.8)	36 (47.4)	1.64	.697	น้อย
6. เป็นอาชีพที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน	2 (2.6)	28 (36.8)	46 (60.5)	1.42	.558	น้อย
7. เป็นอาชีพที่มีสถานที่ทำงานสะอาด จัดตกแต่งสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย	3 (3.9)	23 (30.3)	50 (65.8)	1.38	.565	น้อย
สภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวม				1.69	0.487	ปานกลาง

3. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นนักสังคมสงเคราะห์ โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุด และมีความสำคัญในระดับปานกลาง คือ เพราะเป็นอาชีพที่มีการทำงานแบบสหวิชาชีพทำให้เกิดความสามัคคีและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.13 รองลงมา คือ เพราะเป็นอาชีพที่มีหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานที่ดี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.84 เพราะเป็นอาชีพที่ไม่ต้องเสี่ยงอันตรายในการทำงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.74 เพราะเป็นอาชีพที่สามารถออกแบบสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับงานได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.68 และมีเหตุผลที่สำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ในระดับน้อย คือ เพราะเป็นอาชีพที่สถานที่ทำงานที่สามารถเดินทางมาทำงานได้อย่างสะดวก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.64 เพราะเป็นอาชีพที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.42 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะมีสถานที่ทำงานตกแต่งสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.38

ตารางที่ 4.5

ปัจจัยภายในด้านค่านิยมในอาชีพที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

ค่านิยมในอาชีพ	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. สามารถให้คำปรึกษาและแนะแนวทางแก้ไขปัญหาแก่ผู้อื่นได้	48 (63.2)	23 (30.3)	5 (6.6)	2.57	.628	มาก
2. ต้องการช่วยเหลือและพัฒนาบุคคล กลุ่มชุมชน ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้	43 (56.6)	26 (34.2)	7 (9.2)	2.47	.663	มาก
3. เป็นอาชีพที่ให้บริการทางสังคมนำไปสู่การอยู่ดีกินดีของประชาชน	41 (53.9)	30 (39.5)	5 (6.6)	2.47	.621	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ค่านิยมในอาชีพ	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4. เป็นอาชีพที่ตรงกับความถนัดของตนเอง	32 (42.1)	33 (43.4)	11 (14.5)	2.28	.704	ปานกลาง
5. เป็นอาชีพที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ	32 (42.1)	32 (42.1)	12 (15.8)	2.26	.729	ปานกลาง
6. เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง	28 (36.8)	36 (47.4)	12 (15.8)	2.21	.709	ปานกลาง
7. เป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป	18 (23.7)	30 (39.5)	28 (36.8)	1.87	.772	ปานกลาง
ค่านิยมในอาชีพโดยรวม				2.30	0.505	ปานกลาง

ปัจจัยภายใน

1. ด้านค่านิยมในอาชีพ นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุด และมีความสำคัญในระดับมาก คือ เพราะสามารถให้คำปรึกษาและแนะแนวทางแก้ไขปัญหาแก่ผู้อื่นได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.57 รองลงมา คือ เพราะต้องการช่วยเหลือและพัฒนาบุคคล กลุ่มชุมชน ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และเป็นอาชีพที่ให้บริการทางสังคมนำไปสู่การอยู่ดีกินดีของประชาชน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.47 และมีเหตุผลที่สำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ในระดับปานกลาง คือ เพราะเป็นอาชีพที่ตรงกับความถนัดของตนเอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.28 เพราะเป็นอาชีพที่ทำให้รู้สึกว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.26 เพราะเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.21 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.87

ตารางที่ 4.6
ปัจจัยภายในด้านความมีอิสระในการทำงาน
ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

ความมีอิสระในการทำงาน	ระดับความคิดเห็น			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของงาน	28 (36.8)	38 (50.0)	10 (13.2)	2.24	.671	ปานกลาง
2. เป็นอาชีพที่สามารถตัดสินใจในหน้าที่รับผิดชอบได้ด้วยตนเอง	18 (23.7)	42 (55.3)	16 (21.1)	2.03	.673	ปานกลาง
3. สามารถวางแผนตารางการทำงานได้ด้วยตนเอง	18 (23.7)	39 (51.3)	19 (25.0)	1.99	.702	ปานกลาง
4. เป็นอาชีพที่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในหน้าที่ตนรับผิดชอบ	20 (26.3)	34 (44.7)	22 (28.9)	1.97	.758	ปานกลาง
5. เป็นอาชีพที่สามารถคิดและสร้างสรรค์วิธีการทำงานได้อย่างเป็นอิสระ	18 (23.7)	31 (40.8)	27 (35.5)	1.88	.775	ปานกลาง
6. เป็นงานที่ได้เดินทางไปในที่ต่าง ๆ บ่อยทำให้ไม่จำเจ	12 (15.8)	37 (48.7)	27 (35.5)	1.80	.693	ปานกลาง
7. เป็นอาชีพที่สามารถบริหารจัดการการใช้งบประมาณในการทำงานได้ด้วยตนเอง	5 (6.6)	35 (46.1)	36 (47.4)	1.59	.615	น้อย
ความมีอิสระในการทำงานโดยรวม				1.93	0.413	ปานกลาง

2. ด้านความมีอิสระในการทำงาน นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุด และมีความสำคัญในระดับปานกลาง คือ เพราะรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.24 รองลงมา คือ เพราะเป็นอาชีพที่สามารถตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบได้ด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.03 เพราะสามารถวางแผนตารางการทำงานได้ด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.99 เพราะเป็นอาชีพที่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในงานที่ตนรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.97 เพราะเป็นอาชีพที่สามารถคิดและสร้างสรรค์วิธีการทำงานได้อย่างเป็นอิสระ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.88 เพราะเป็นงานที่ได้เดินทางไปในที่ต่าง ๆ บ่อยทำให้ไม่จำเจ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.80 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่สามารถบริหารจัดการการใช้งบประมาณในการทำงานได้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.59 และมีความสำคัญในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาจากข้อความที่นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ตัดสินใจเลือกตอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ในแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยภายในมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมากกว่าปัจจัยภายนอก และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ พบว่า ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ในลำดับแรก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยมีอิทธิพลในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ในลำดับสุดท้าย โดยมีอิทธิพลในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.95, 1.69 และ 1.52 ตามลำดับ เมื่อศึกษาปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ พบว่า ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมากกว่าปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.30 และ 1.93 ตามลำดับ และมีอิทธิพลในระดับปานกลาง (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพโดยรวม

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การให้ ความสำคัญ
ปัจจัยภายนอก			
1. ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ	1.95	0.474	ปานกลาง
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงาน	1.69	0.487	ปานกลาง
3. ปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	1.52	0.474	น้อย
ปัจจัยภายนอกโดยรวม	1.72	0.415	ปานกลาง
ปัจจัยภายใน			
1. ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ	2.30	0.505	ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน	1.93	0.523	ปานกลาง
ปัจจัยภายในโดยรวม	2.12	0.476	ปานกลาง
ปัจจัยโดยรวม	1.88	0.412	ปานกลาง

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ลักษณะทางประชากรของนักสังคมสงเคราะห์ที่แตกต่างกันจะมีปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ที่แตกต่างกัน

1. นักสังคมสงเคราะห์ชายและหญิงจะมีปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
นักสังคมสงเคราะห์ จำแนกตามเพศ

เพศ		ปัจจัยภายนอก			ปัจจัยภายใน		รวม
		ด้านผล ตอบ แทนทาง เศรษฐกิจ	ด้านความ มั่นคงใน อาชีพ	ด้าน สภาพแวดล้อม ในการทำงาน	ด้าน ค่านิยม ในอาชีพ	ด้านความ มีอิสระใน การ ทำงาน	
ชาย (n=10)	\bar{X}	1.73	1.99	1.79	2.34	1.99	1.97
	S.D.	0.50	0.48	0.38	0.48	0.37	0.37
หญิง (n=66)	\bar{X}	1.49	1.94	1.68	2.30	1.92	1.87
	S.D.	0.46	0.48	0.49	0.51	0.55	0.41
ผลต่างค่าเฉลี่ย		0.24*	0.05	0.11	0.04	0.07	0.10

หมายเหตุ: *มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย มากกว่า 0.15

จากตารางที่ 4.8 พบว่า นักสังคมสงเคราะห์ชายและหญิงให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเพศชายให้ความสำคัญมากกว่าเพศหญิง สำหรับปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ และปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ไม่พบความแตกต่าง

2. นักสังคมสงเคราะห์ที่มีอายุต่างกันจะมีปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ นักสังคมสงเคราะห์ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
นักสังคมสงเคราะห์ จำแนกตามอายุ

อายุ		ปัจจัยภายนอก			ปัจจัยภายใน		รวม
		ด้านผล ตอบ แทนทาง เศรษฐกิจ	ด้านความ มั่นคงใน อาชีพ	ด้าน สภาพแวดล้อม ในการทำงาน	ด้าน ค่านิยม ในอาชีพ	ด้านความ มีอิสระใน การทำงาน	
ต่ำกว่า 30 ปี (n=22)	\bar{X}	1.67	2.06	1.73	2.36	1.99	1.96
	S.D.	0.46	0.41	0.48	0.48	0.54	0.36
30 ปีขึ้นไป (n=54)	\bar{X}	1.46	1.90	1.67	2.28	1.90	1.84
	S.D.	0.47	0.49	0.48	0.51	0.52	0.42
ผลต่างค่าเฉลี่ย		0.21*	*0.16	0.06	0.08	0.09	0.12

หมายเหตุ: *มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย มากกว่า 0.15

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นักสังคมสงเคราะห์อายุต่ำกว่า 30 ปี และ อายุ 30 ปีขึ้นไป จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปีให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปีขึ้นไป ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ และปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ไม่พบความแตกต่าง

3. นักสังคมสงเคราะห์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
นักสังคมสงเคราะห์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา		ปัจจัยภายนอก			ปัจจัยภายใน		รวม
		ด้านผล ตอบ แทนทาง เศรษฐกิจ	ด้านความ มั่นคงใน อาชีพ	ด้าน สภาพแวดล้อม ในการทำงาน	ด้าน ค่านิยม ในอาชีพ	ด้านความ มีอิสระใน การ ทำงาน	
ปริญญาตรี (n=39)	\bar{X}	1.63	2.04	1.80	2.38	1.96	1.96
	S.D.	0.49	0.47	0.54	0.51	0.51	0.42
ปริญญาโท ขึ้นไป (n=37)	\bar{X}	1.41	1.85	1.58	2.23	1.89	1.79
	S.D.	0.43	0.46	0.37	0.49	0.54	0.38
ผลต่างค่าเฉลี่ย		0.22*	0.19*	0.22*	0.15	0.07	0.17*

หมายเหตุ: *มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย มากกว่า 0.15

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักสังคมสงเคราะห์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโทขึ้นไป จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ นักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สำหรับปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ และปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ไม่พบความแตกต่าง

4. นักสังคมสงเคราะห์ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันจะมีปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
นักสังคมสงเคราะห์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน		ปัจจัยภายนอก			ปัจจัยภายใน		รวม
		ด้านผล ตอบ แทนทาง เศรษฐกิจ	ด้านความ มั่นคงใน อาชีพ	ด้าน สภาพแวดล้อม ในการทำงาน	ด้าน ค่านิยม ในอาชีพ	ด้านความ มีอิสระใน การทำงาน	
น้อยกว่า 5 ปี (n=21)	\bar{X}	1.68	2.05	1.74	2.39	2.03	1.98
	S.D.	0.45	0.43	0.49	0.48	0.54	0.36
5 ปีขึ้นไป (n=55)	\bar{X}	1.46	1.91	1.67	2.27	1.89	1.84
	S.D.	0.47	0.49	0.47	0.51	0.52	0.42
ผลต่างค่าเฉลี่ย		0.22*	0.14	0.07	0.12	0.14	0.14

หมายเหตุ: *มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย มากกว่า 0.15

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักสังคมสงเคราะห์ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมีประสบการณ์ทำงาน 5 ปีขึ้นไป จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป สำหรับปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ และปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ไม่พบความแตกต่าง

5. นักสังคมสงเคราะห์ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันจะมีปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
นักสังคมสงเคราะห์ จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส		ปัจจัยภายนอก			ปัจจัยภายใน		รวม
		ด้านผล ตอบ แทนทาง เศรษฐกิจ	ด้านความ มั่นคงใน อาชีพ	ด้าน สภาพแวด ล้อมใน การทำงาน	ด้าน ค่านิยม ในอาชีพ	ด้านความ มีอิสระใน การ ทำงาน	
โสด (n=52)	\bar{X}	1.62	1.97	1.73	2.34	1.98	1.93
	S.D.	0.46	0.47	0.50	0.49	0.52	0.41
มีครอบครัวแล้ว (n=24)	\bar{X}	1.32	1.89	1.61	2.23	1.81	1.77
	S.D.	0.43	0.48	0.43	0.54	0.53	0.39
ผลต่างค่าเฉลี่ย		0.30*	0.08	0.12	0.11	0.17*	0.16*

หมายเหตุ: *มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ย มากกว่า 0.15

จากตารางที่ 4.12 พบว่า นักสังคมสงเคราะห์ที่มีสถานภาพโสด และกลุ่มที่มีครอบครัวแล้ว จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่มีสถานภาพโสด ให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีครอบครัวแล้ว สำหรับปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.13

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานกับปัจจัยที่ทำให้
ตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์

ข้อมูลพื้นฐาน	ปัจจัยภายนอก			ปัจจัยภายใน		รวม
	ด้านผล ตอบ แทนทาง เศรษฐกิจ	ด้านความ มั่นคงใน อาชีพ	ด้าน สภาพแวดล้อม ในการทำงาน	ด้าน ค่านิยม ในอาชีพ	ด้านความ มีอิสระใน การ ทำงาน	
เพศ	✓	X	X	X	X	X
อายุ	✓	✓	X	X	X	X
ระดับการศึกษา	✓	✓	✓	X	X	✓
ประสบการณ์ทำงาน	✓	X	X	X	X	X
สถานภาพสมรส	✓	X	X	X	✓	✓

จากตารางที่ 4.13 พบว่าตัวแปรข้อมูลพื้นฐานของนักสังคมสงเคราะห์ทุกตัวแปรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เฉพาะตัวแปรอายุและระดับการศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสัมพันธ์กับความมั่นคงในอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เฉพาะตัวแปรระดับการศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และเฉพาะตัวแปรสถานภาพสมรสให้ความสำคัญกับความมีอิสระในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพไม่มีตัวแปรใดให้ความสำคัญแตกต่างกัน

การอภิปรายผลการศึกษา

การอภิปรายผลการศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอนำเสนอผลการศึกษาที่เกิดขึ้นระหว่างปัจจัย 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และผลการศึกษาของปัจจัยภายใน ได้แก่

ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพและปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ว่าปัจจัยทั้ง 2 ส่วนนี้มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์อย่างไร โดยแยกผลการศึกษามาอภิปราย ดังนี้

ปัจจัยภายนอก

ผลการศึกษาในครั้งนี้โดยการเปรียบเทียบตามค่าเฉลี่ยพบว่าปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ คือ ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจตามลำดับ ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยมีระดับค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน

โดยพบว่าปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยเหตุผลที่สำคัญที่สุด คือ เพราะเป็นอาชีพที่ตรงกับสาขาที่เรียนในระดับอุดมศึกษา ทำให้มั่นใจว่าสามารถปฏิบัติงานได้ ทั้งนี้เพราะนักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่ศึกษานั้นส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต และเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ตั้งแต่สำเร็จการศึกษา จึงทำให้ได้ใช้วิชาความรู้ที่ได้จากการศึกษาและทักษะการปฏิบัติงานจากการฝึกภาคมาปฏิบัติมาใช้ในการทำงานได้ โดยไม่กังวลเรื่องการขาดคุณสมบัติหรือการไม่ผ่านการทดลองงาน ทำให้ดำรงอยู่ในอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ได้อย่างมั่นคง โดยสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพ Frank Parsons (n.d., อ้างถึงใน หนึ่งฤทัยเจียรพงศวัฒน์, 2546, น. 11) ที่กล่าวถึงการที่บุคคลจะใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน การวิเคราะห์ตนเองคือ วิเคราะห์คุณสมบัติความสามารถ ทักษะของคนที่มีความต้องการ ส่วนการวิเคราะห์อาชีพคือการวิเคราะห์ว่าอาชีพนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลแสวงหา อันได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

ปัจจัยภายใน

ในส่วนของปัจจัยภายในของการศึกษานี้ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า ปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ อันได้แก่ ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพและปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน

โดยปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการและซึ่งเหตุผลที่สำคัญที่สุด คือ เป็นอาชีพที่สามารถ

ให้คำปรึกษาและแนะแนวทางแก้ไขปัญหาแก่ผู้อื่นได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดค่านิยมทางอาชีพ (Occupational values) ของ Morris Rosenberg ที่กล่าวถึงค่านิยมทางอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลคิดว่าอาชีพนั้นเป็นสิ่งที่ดีและต้องการที่จะเลือกและยึดอาชีพนั้น สำหรับค่านิยมทางวิชาชีพ สังคมสงเคราะห์นั้นได้วิวัฒนาการจากการเริ่มจากรู้การช่วยเหลือประชาชนด้วยการให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาและสิ่งสมจวนเป็นเอกลักษณ์ทางวิชาชีพที่รักที่จะแนะนำ ปรึกษา และช่วยเหลือผู้อื่น

นอกจากนั้น ผลการศึกษาในครั้งนี่ยังมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์

ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ พบว่า เพศ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ เพียงด้านเดียว โดยนักสังคมสงเคราะห์เพศชายให้ความสำคัญกับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมากกว่าเพศหญิง อยู่ 0.24 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง ค่านิยมในการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาโครงการพิเศษหลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาชน ที่พบว่า นักศึกษา รส.ม. ชายมีคะแนนค่าเฉลี่ยค่านิยมในการตัดสินใจเลือกอาชีพมากกว่านักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาประกอบกับค่านิยมของสังคมไทย ตามที่ นฤมล สุระเมธีกุล (2549, น. 61) เห็นได้ว่าการที่เพศชายให้ความสำคัญด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมากกว่าเพศหญิง เกิดขึ้นจากการถูกปลูกฝังค่านิยมในการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะเมื่อมีครอบครัวเพศชายต้องเป็นผู้นำในการหาเลี้ยงครอบครัวและต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครอบครัว

ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า อายุก็เป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องตามที่ อรอนงค์ ธีบุญะวัน (2539, น. 50-51) ที่ได้แบ่งพัฒนาการทางอาชีพไว้ตามช่วงอายุ และช่วงอายุ ต่ำกว่า 30 ปีเป็นช่วงอายุระยะเริ่มต้น ที่บุคคลจะเน้นประโยชน์ส่วนตน อันได้แก่รายได้ ผลตอบแทนมากกว่าประโยชน์ในด้านอื่น ๆ

ในส่วนของการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า ระดับการศึกษาเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนัก

สังคมสงเคราะห์ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ โดยนักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมากกว่านักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่จบปริญญาโทขึ้นไป อยู่ 0.22 และความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงานกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า ประสบการณ์ทำงานเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ เพียงด้านเดียว โดยนักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ให้ความสำคัญมากกว่านักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป อยู่ 0.22

โดยขัดแย้งกับผลการศึกษาของ อภิศักดิ์ ดวงภักดี (2550, น. 81) ที่พบว่าผู้ว่างงานในแต่ละระดับการศึกษาและที่มีประสบการณ์แตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีอัตราเงินเดือนน้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในระบบปริญญาโทขึ้นไปเพราะระบบราชการไทยกำหนดให้สามารถนำวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นมารับเพิ่มเงินเดือนหรือรับเลื่อนตำแหน่งมาเป็นขำนาญการได้ซึ่งส่งผลให้ได้รับอัตราเงินเดือนสูงขึ้น ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรียังมีความต้องการค่าตอบแทนที่สูงขึ้นและยังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการให้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ซึ่งในขณะเดียวกันผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ตามทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของ Ginsberg ถือเป็นช่วงเริ่มต้นกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพเพื่อแสวงหาความพึงพอใจของบุคคลซึ่งปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลได้ ทำให้นักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปีให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

นอกจากนี้การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ พบว่า สถานภาพมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ โดยนักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่ยังโสดจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมากกว่ากลุ่มที่มีครอบครัวแล้ว อยู่ 0.30 ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ นฤมล สุระเมธิกุล (2549, น. 43) พบว่าผู้ที่สมรสแล้วมีค่านิยมในการเลือกอาชีพด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่า ผู้ที่มีสถานภาพโสด ทั้งนี้เพราะอาชีพนักสังคมสงเคราะห์เป็นอาชีพที่ต้องการความอิสระในการทำงานสูง ทำให้นักสังคมสงเคราะห์ส่วนใหญ่มีแนวคิดพึ่งพาตนเองและไม่แสวงหาการมีครอบครัว ทำให้จึงต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเพื่อที่จะได้ดำรงชีพโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

ด้านความมั่นคงในอาชีพ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์พบว่า อายุ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ด้านความมั่นคงในอาชีพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วทัญญู เนตรสง่า (2541, น. 10) พบว่า อายุ ประสบการณ์ทำงาน ความปลอดภัยของอาชีพ การบริหารงานของผู้บังคับบัญชาและความมั่นคงในอาชีพเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

นอกจากนี้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ในปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิศักดิ์ ดวงภักดี (2550, น. 81) พบว่าผู้ว่างงานที่จบการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับความมั่นคงในงานที่ทำในระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างระดับการศึกษาในการทำงานกับการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีอาชีพของ Ginzberg et al. (1951, อ้างถึงใน หนึ่งฤทัย เจียรพงศวัฒน์, 2546 น. 13) เสนอว่าการเลือกอาชีพของบุคคลมักขึ้นอยู่กับตัวแปร 4 ประการ ซึ่งหนึ่งตัวแปรนั้น คือ กระบวนการศึกษากล่าวคือ ระดับการศึกษาของบุคคลจะเป็นตัวกำหนดหรือจำกัดขอบเขตการเลือกอาชีพไปโดยปริยาย ซึ่งผลการนักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในการทำงานมากกว่านักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป อยู่ 0.22 ทั้งนี้เพราะนักสังคมสงเคราะห์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีถูกจำกัดขอบเขตการเลือกอาชีพ คือ ต้องเลือกเป็นนักสังคมสงเคราะห์ตามวุฒิการศึกษาที่จบมา มากกว่านักสังคมสงเคราะห์ที่จบระดับปริญญาโทขึ้นไปที่มีโอกาสในการเลือกอาชีพที่หลากหลายขึ้น เช่น เลือกเป็นนักวิจัยได้ ทำให้นักสังคมที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีต้องให้ความสำคัญสภาพแวดล้อมในการทำงานของอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ อันได้แก่ ความเป็นทีมของเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน สถานที่ในการทำงานมาพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์

ด้านค่านิยมในอาชีพ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานกับปัจจัยในการเลือกอาชีพพบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เนื่องจากนักสังคมสงเคราะห์ทุกคนตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคม

สงเคราะห์ในปัจจุบันค่านิยมในอาชีพไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ หนึ่งฤทัย เจียรพงศวัฒน์ (2546, น. บทคัดย่อ) กล่าวว่า นักศึกษาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มีความคาดหวังว่าจะเข้าทำงานในหน่วยงานราชการและต้องการรายได้ตามวุฒิการศึกษาโดยเหตุผลที่เลือกเพราะ เป็นอาชีพที่ได้ช่วยเหลือสังคมตามแนวคิดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดย Garrison (1956, อ้างถึงใน อภิศักดิ์ ดวงภักดี, 2550, น. 52) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 1. องค์ประกอบด้านบุคคล ได้แก่บุคคลแวดล้อมรอบตัวเด็ก 2. องค์ประกอบทางด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ สถิติปัญญา ค่านิยมของเด็กและความสนใจ 3. องค์ประกอบด้านสังคม คือความต้องการของสังคมที่จะส่งผลถึงโอกาสในการทำงาน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ เป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการในปัจจุบันด้านค่านิยมในแต่ละข้อ ทำให้เห็นว่า นักสังคมสงเคราะห์ที่มีความความคิดเห็นว่าตัดสินใจเลือกจาก การสามารถให้คำปรึกษา และแนะแนวทางแก้ไขปัญหาแก่ผู้อื่นได้ การต้องการช่วยเหลือและพัฒนาบุคคล กลุ่ม ชุมชน ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และเป็นอาชีพที่ให้บริการทางสังคมนำไปสู่การอยู่ดีกินดีของประชาชนอยู่ในความสำคัญระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.57, 2.47 และ 2.47 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่านักสังคมสงเคราะห์มีค่านิยมในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือและพัฒนาผู้อื่นตามค่านิยมในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์

สำหรับนักสังคมสงเคราะห์ที่มีความคิดเห็นว่า เป็นอาชีพที่ตรงกับความถนัดของตนเอง เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง ในความสำคัญระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 2.28 และ 2.21 ตามลำดับ คาดการณ์ได้ว่าเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเลือกอาชีพ ตามแนวคิดของ Holland (n.d., อ้างถึงใน หนึ่งฤทัย เจียรพงศวัฒน์, 2546, น. 14-15) โดยนักสังคมสงเคราะห์เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพกลุ่มที่ชอบสังคมกับบุคคลอื่นชอบพบปะผู้คนและให้บริการสังคม จึงทำให้ตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นนักสังคมสงเคราะห์

นอกจากนี้ในส่วนของนักสังคมสงเคราะห์ ที่คิดเห็นว่า เป็นอาชีพที่มีเกียรติและเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป ในความสำคัญระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 2.26 และ 1.87 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า นักสังคมสงเคราะห์ให้ความสำคัญกับคุณค่าของเกียรติยศและการยอมรับทางสังคมผ่านการประกอบอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ว่าเป็นอาชีพที่ทำแล้วมีเกียรติและได้รับการยอมรับ

ด้านความมีอิสระในการทำงาน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างสถานภาพกับการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็น นักสังคมสงเคราะห์ พบว่า สถานภาพเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็น นักสังคมสงเคราะห์ด้านความมีอิสระในการทำงาน โดยนักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่มีสถานภาพโสด ให้ความสำคัญมีอิสระในการทำงานมากกว่านักสังคมสงเคราะห์กลุ่มที่มีครอบครัวแล้วอยู่ 0.17 โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นฤมล สุรเมธีกุล (2549, น. 52) พบว่า นักศึกษา รศ.ม. ที่มีสถานภาพโสด มีค่านิยมในการประกอบอาชีพในด้านความมีอิสระสูงกว่า ผู้ที่สมรสแล้ว อยู่ 0.42 แสดงว่า สถานภาพที่ต่างกันมีผลต่อค่านิยมในการเลือกประกอบอาชีพด้านความมีอิสระ แตกต่างกัน